

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

29. januar 2010

Høringssvar til lovforslag om Barnets Reform

TABUKA, Landsforening for nuværende og tidligere anbragte, takker for muligheden for at give høringssvar til lovforslaget om Barnets Reform.

Støtteperson til anbragte

Forslaget om at indføre en støtteperson til anbragte børn er meget vigtigt. Det modsvarer et ønske, som TABUKA har fremsat lige siden organisationens dannelse. Anbragte børn kastes ofte rundt med geografiske skift, skoleskift, skift af anbringelsessted osv., og de voksne omkring dem kan også skifte meget. Børnene rammes også langt oftere af dødsfald i familien end andre børn. Børnene kan have meget svært ved at følge med i og forstå, hvad der sker. Beslutningerne om deres liv tages ofte langt fra dem, og de får kun begrænset information om dem. Derfor mangler de stabile voksne, som er deres fortrolige, som ikke er en del af 'systemet'. Selv plejeforældre kan i barnets øjne være en del af 'systemet', især hvis der er problemer i anbringelsen. Støttepersoner kan i bedste fald blive livsvidner for børnene, fordi de kan bevidne nogle forløb i barnets liv, som kan være kaotiske og uden holdepunkter, der kan belyse dem, når barnet senere skal se tilbage på dem.

TABUKA er derfor meget glad for, at støttepersonen er med i lovforslaget i en form, der fint afspejler det forslag, vi har fremsat.

Ideen om, at kommunen skal hjælpe barnet med at finde den, der skal være støtteperson, ser fornuftig ud. Støttepersonen skal findes i barnets netværk, men det er vigtigt at barnet definerer netværket, så man sammen med barnet finder en, som det vil være glad for og tryk ved. Barnet skal kunne stoppe ordningen igen: det skal være en ret, ikke en forpligtelse. TABUKA mener ikke, at støttepersonen skal godkendes af forældrene, men vedkommende skal kunne fungere med dem uden problemer. Forslaget om at udarbejde en aftale mellem barnet, kommunen og støttepersonen forekommer nødvendigt, men en aftale må ikke blokere for den store fleksibilitet, som barnet i nogle tilfælde har brug for. Støttepersonen skal være der, når barnet har brug for en voksen at tale med.

Støttepersonen skal sættes ind allerede mens anbringelsen er ved at blive besluttet. Netop ved anbringelsen har barnet mere end nogensinde brug for en sikker voksen, som det kan tale med om de ekstremt voldsomme ting, der sker med det. Man skal huske, at barnet er i krise i den situation. Støttepersonen skal også helst fortsætte efter anbringelsen, fordi det er i overgangen fra én fase til en anden, der er behov for sådan en voksen. Det vil styrke kontinuiteten i barnets kaotiske liv.

Det forekommer rigtigt, at støttepersonen kun har ret til de oplysninger om barnet, som er nødvendige for, at vedkommende kan opretholde kontakten med det. Barnet må selv beslutte, hvad det vil fortælle støttepersonen hen ad vejen. Det er vigtigt, at barnet kan nå støttepersonen let og med relativt kort varsel. Telefonisk eller over nettet. Det skal være en del af aftalen. Indførelsen af en støtteperson vil også give barnet mulighed for at få denne med som bisidder til møder, når det ønsker det. I den situation skal støttepersonen lytte, forklare og styrke barnet i mødesituationen.

Lovforslaget går ud fra, at støttepersonerne ikke skal honoreres. Det er TABUKA uenig i. Det kan i værste fald gøre det meget svært at finde støttepersoner. Vi mener ikke, at der skal være en høj honorering, men støttepersonen kan få en del at se til i nogle situationer, og ved-

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

kommende bør helst kunne inddrages i de tilfælde, hvor barnet ønsker det. Vi foreslår, at støttepersoner får en form for tabt arbejdsfortjeneste, i hvert fald så længe barnet er anbragt.

Børns klageret og Børnetalsmand

Det er også et stort fremskridt, at lovforslaget udvider store børns og unges ret til at klage over kommunens beslutninger væsentligt. Det er godt, at aldersgrænsen sættes ned til 12 år, og at alle over den alder skal kunne klage over alle foranstaltninger efter § 52, stk. 3 samt afgørelser om ungepålæg og samvær. Vi er også meget glade for, at alle ned til 12 år skal kunne klage over valg af anbringelsessted, ændring af det, hjemgivelse og hjemgivelsesperiode, og at disse klager har opsættende virkning. Det sidste er ikke mindst vigtigt, fordi vi er midt i en periode, hvor mange kommuner flytter rundt med anbragte børn for at spare eller finder utilstrækkelige anbringelsesteder til dem. TABUKA hilser også velkommen, at § 167 nu fremtræder klarere, så børnenes rettigheder mht. klage bliver lettere at overskue.

Når det er sagt, så vil vi nævne, at TABUKA helt bakker op om det forslag, som mange organisationer har fremsat, om at indføre en børnetalsmand, som børn kan henvende sig til, hvis de er i klemme. Der er mange forhold i anbragte børns liv, som de ikke kan finde ud af at klage over, og som en børnetalsmand ville kunne hjælpe med.

Underretning og videregivelse af oplysninger

Lovforslaget indebærer, at mange fagfolk får bedre mulighed for at tale sammen uden samtykke fra forældrene og børnene og de unge. Det dårlige samarbejde mellem de forskellige instanser kan friste til at lempe tavshedspligten, men TABUKA mener ikke, at det er løsningen på problemet. Det kan føre til, at de forskellige fagfolk taler endnu mere sammen bag barnets ryg. Der er i forvejen alt for meget, man som et barn, der har problemer, ikke inddrages i eller får at vide. Alt, alt for meget! Man føler sig tit som en genstand, andre flytter rundt med. Det er ikke sikkert, at man får selv de mest afgørende informationer på et tidspunkt og i en form, så man kan forstå dem. Derfor er man tit uvidende om, hvad der sker, og hvorfor det sker. Det skaber stor utryghed og det kan påvirke selve identitetsdannelsen – man kan blive magtesløs helt ind i det inderste. Derfor skal man være særdeles forsigtig med at udvide muligheden for, at de professionelle kan snakke sammen uden at informere børnene og de unge og uden deres samtykke. Det gælder både ved underretning og ved videregivelse af oplysninger. Og vi tror ikke, at løsningen på problemet er særlig lang væk: lærerne, pædagogerne, socialrådgiverne osv. skal blive bedre til at tale med børnene, og de skal gøre det i højere grad, end de ofte gør. Stadigvæk. Så vil der næppe være problemer med at få børnenes og de unges accept af, at de voksne taler sammen – men man skal tale med børnene for at få deres samtykke. Ellers aner de ikke, hvad der sker.

Godkendelse og tilsyn med opholdssteder og tilsyn med anbragte børn

Det er vigtigt, at barnet kender sin sagsbehandler. Derfor skal der være en grundig kontakt mellem dem inden anbringelsen, hvor barnet informeres og inddrages fuldt ud, og hvor det kan lære den person at kende, der står for sagen. Derefter skal der være løbende kontakt. I den forbindelse er det vigtigt, at barnet kan nå sagsbehandleren direkte og hurtigt pr. telefon eller over nettet. Børn kommunikerer i dag med sms-ere og på nettet, og det skal sagsbehandleren åbne helt op for! TABUKA mener, at der skal være mere end to egentlige besøg på anbringelsesstedet. Det er nødvendigt for at holde kontakten med barnet og for at fange problemer i starten. De mange sammenbrud skyldes efter vores vurdering ikke mindst, at der ikke tidligt er kommet støtte til en anbringelse, der løber ind i problemer. Tilsynsbesøgene skal selvfølgelig være rettet mod dialog og mod at hjælpe begge parter – barnet og anbringelsesstedet – så tingene går godt. Besøgene skal være udviklingsorienterede, det er ikke kontrol og fejlfinding. Men uanset denne grundholdning skal den tilsynsførende tale alene med barnet og garantere det fortrolighed. Ellers kan besøget være ligegyldigt!

Godkendelsen og tilsynet med døgninstitutioner og opholdssteder må ikke svækkes. Vi har desværre erfaring med nogle steder, der er tillukkede, og som har en dårlig linje over for børnene. Tillukkede institutioner kan let udvikle en 'vi alene vide'-holdning, der stiller børnene

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

skakmat. Institutioner og opholdssteder skal åbne sig for tilbundsgående pædagogiske diskussioner med både de godkendende og anbringende kommuner. Igen: det skal fra begge sider være udviklingsorienteret og konstruktivt, men det skal være grundigt og åbent. TABUKA vil pege på, at børnene og de unge bør inddrages i tilsynsarbejdet. Det er indlysende, at man ikke kan diskutere pædagogikken og dagligdagen på en institution uden at høre, hvordan børnene oplever det. Det er dem, det handler om, og som lever i det. For os at se er inddragelse af børnene og de unge i tilsynsdiskussionerne en del af fremtidens kvalitetssikring! Det siger lovforslaget ikke noget om, men det mener vi, at det bør.

Bedre forhold for plejeforældre

TABUKA mener, at plejeforældre kan blive bedre. De har en krævende opgave, og vi har respekt for det store arbejde, de ofte yder. Men vi mener, at de kan blive bedre i stand til at klare opgaverne. Derfor er det godt med obligatorisk supervision og uddannelse af plejeforældre. Vi vil pege på nogle emner, som vi mener, plejeforældrene bør fokusere på på kurserne.

De skal lære, at de skal lukke børnene helt ind i familien. Man skal ikke være i en 'halvposition' som en, der ikke rigtigt er med. Man skal være medlem af familien på linje med de andre medlemmer. Det er meget svært, også fordi plejeforældrene har egne børn at tage hensyn til, men det er et stort problem for anbragte børn, når de opdager, at de kun er sekundæmedlemmer. Og de opdager det uvægerligt, hvis det er tilfældet. Det er nogle meget vanskelige balancer for plejeforældrene, og derfor skal de have det med på deres kursus. Et andet emne er evnen til at tale med børnene. Det er også et problem i plejefamilier, selvom det nok er mindre fremtrædende end i samtalen med pædagoger og især med folk fra forvaltningen. Forholdet til forældrene må også indgå. Plejeforældrene skal respektere forældrene og skal kunne samarbejde med dem. Børnene kommer voldsomt i klemme, hvis der er gnidninger eller konflikter. Vi vil også pege på, at kurserne skal ruste plejeforældrene bedre til at klare de kriser, der opstår i et plejeforløb. Vi bør generelt være meget mere opmærksomme på kriserne, fordi de kan føre til sammenbrud og i øvrigt belaster børnene meget.

TABUKA har svært ved at se formålet med den nye opdeling af plejefamilierne. Vi er bange for, at opdelingen betyder, at nogle plejeforældre bliver godkendt på for løst et grundlag. Det ligger i ovennævnte store krav til plejeforældrene, at godkendelsen skal være grundig. Man skal vide, om de er i stand til at leve op til opgaven. Derfor er indførelse af en 'light-godkendelse' for plejeforældre, der er godkendt til et konkret barn, et skråplan. Og alle plejeforældre skal have samme uddannelse, supervision og støtte. Vi kan ikke se af lovforslaget, om det er tilfældet, og det bør gøres tydeligt.

Samvær

TABUKA mener, at det er godt, at afgørelser om samvær i højere grad skal bygge på barnets ønsker, og at anbragte børn på den måde får mere at skulle have sagt. Det kan især løse de alvorlige problemer, når børn slet ikke ønsker at se en eller begge forældre, og de pålægges det alligevel. Men der er to problemer i ændringen. For det første skal barnets behov efter forslaget stadig tolkes af sagsbehandleren og andre i systemet. De skal afgøre barnets behov for samvær. Det kan svække barnets indflydelse væsentligt og blande hensyn ind, som ikke er barnets. De professionelle kan f.eks. beslutte at afskære forbindelsen mod barnets ønske. På den måde kan forslaget være hult. Det andet problem peger faktisk i modsat retning, og det viser, at spørgsmålet om samvær er modsigelsesfyldt. For ændringen kan føre til, at forældrene presses ud af samværet eller i værste fald manipuleres ud. De mister efter forslaget deres ret til samvær, og det overlades til de professionelle tolkning af børnenes udtalelser og behov, om de får det. Det må ikke føre til, at kontakten svækkes ubegrundet, det ville være et overgreb på børnene. Især skal plejefamilierne som nævnt lære på de udvidede kurser, at de skal respektere forældrene og forebygge, at børnene bliver en lus mellem to negle. Plejeforældrene kan i værste fald manipulere forældrene ud.

TABUKA ser det som et meget stort fremskridt, at der kommer ret til samvær med familie og søskende. Alt for mange tidligere anbragte har svage kontakter til deres søskende og slægt, når de bliver voksne, blandt andet fordi anbringelsen har svækket den. Resultatet kan let

TABUKA

Landsforeningen for
nuværende og tidligere anbragte

blive et ensomt liv. Derfor skal alle gode relationer til familien fastholdes. På den baggrund er vi også meget glade for, at søskende fremover skal anbringes sammen. Vi mener, at der skal være meget tungtvejende grunde til at undlade at gøre det.

Efterværn

Tidligere anbragte kan have behov for støtte i en årrække efter anbringelsen. De første voksenår kan være meget vanskelige, fordi man skal ind i bolig, uddannelse, arbejde osv. og skal leve op til normale voksenhandling. Hvis man ikke får den fornødne hjælp, så kan det i sig selv blive et problem, der skaber nye problemer. Det er i de år, man kan glide ind i misbrug, få dårlige venner, gro fast i ensomhed og i en identitet som ikke-uddannet og arbejdsløs, få dårlig økonomi, usikre boligforhold osv. Derfor skal perioden fra 15 til 25 år ses under et, og både efterværnet og de forskellige voksenordninger i jobcenter, uddannelsesrådgivning, socialforvaltning osv. skal kunne spille sammen om det.

TABUKA mener, at de foreslåede ændringer er gode. Det er godt, at der indføres flere former for efterværn og godt, at det bliver lettere at genetablere efterværn, når de unge er over 18 år. Vi vil i den forbindelse pege på, at udvidelsen af efterværnsformerne bør indebære, at tidligere anbragte får mulighed for at få psykologhjælp. Det efterlyser mange, og det er svært at få i dag. Det er også fint, at der kommer en handleplan fra 16 år og opefter, der sætter fokus på forberedelsen til voksenlivet.

Men uanset disse klare fremskridt, så løser lovforslaget stadig ikke grundproblemet: at overgangen fra ung til voksen ikke tænkes sammenhængende. Lovforslaget styrker mulighederne i børnereglerne (efterværnet), men de kobles stadig alt for lidt til det vidtforregnede voksen-system. Og lovforslaget stiller slet ingen krav til dette system. Om at åbne sig og være særskilt imødekommende over for tidligere anbragte. Voksensystemet behandler tidligere anbragte som andre unge, og det er ikke nok. Lovforslaget er fundamentalt mangelfuldt, fordi det ikke bygger en holdbar bro mellem de to systemer. Vi er klar over, at det er en udfordring at bygge en sådan bro mellem store lovsystemer, men det er det, tidligere anbragte har brug for.

TABUKA vil også påpege, at lovforslaget i alt for ringe grad indfører en *ret* til efterværn for tidligere anbragte! Der er kun lidt kontaktperson til tidligere tvangsanbragte. Det er en besynderlig afgrænsning og alt for lidt.

Endelig vil vi pege på, at der måske skjuler sig et problem i bestemmelserne om handlekommune og betalingskommune. Vi læser forslaget sådan, at det er den nye handlekommune, når den unge fylder 18 år, som skal være betalingskommune, selvom indsatsen måske er besluttet langt tidligere af den oprindelige handlekommune. Det holder ikke. Det må være den kommune, der ud fra sit kendskab til den unge sætter indsatsen i gang, der fortsat bør betale for den. Ellers vil de nye kommuner vægre sig ikke kun mod at gå ind i efterværnsindsats men måske mod selve det at have institutioner og plejefamilier, der vil gøre unge tidligere anbragte til borgere i byen, når de fylder 18 år. Når anbringelsesmønsteret (af gode grunde) er geografisk spredt, så må betalingsforpligtelsen forblive i den oprindelige handlekommune.

Med venlig hilsen

Bente Nielsen

Formand for TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte